

NFKKs høstkonferanse

Kystsamfunnets siste dans?

8. november 2018

Are Prytz Berset

Gagn AS

www.gagn.no

Hvilke faktorer bærer kystsamfunnene våre

- Solide primærnæringer
 - Politiske næringer – derfor vi har egne ministre i disse næringene
- Lokalsamfunnet kan innovere og skape vekst i distriktet der vi har komparative fortrinn
 - Har tradisjonelt hatt høy ringvirkningsfaktor i kystdistriktene
- God infrastruktur som sørger for at kystdistriktene kan konkurrere på like vilkår
 - Funksjonelle bo- og arbeidsregioner og kobling mellom disse
- Befolkningsutviklingen i kystsamfunnene..

Soliditeten til våre primærnæringer

- Et politisk spørsmål om vi ønsker å ha et levedyktig kystsamfunn eller ei

Statusen til norsk fiskerinæring i dag

- Næringen har pt et flomvern gjennom deltakerloven, råfisksalgsloven, landingsplikten og bearbeidingsplikten
 - Men har praktiseringen ført til at flomvernet er i ferd med å sprekke?
- Mangfoldet i næringen til havs trues
 - Er kvoteprisene blitt spekulasjonsøkonomi?
 - Vil høy verdsettelse av kvote og fartøy føre til salg av tonnasje når generasjonsskifte gjennomføres?
 - Fører vertikal integrasjon til at vi ikke lenger vet om samfunnets ressurser forvaltes til samfunnets beste?
- Landindustrien trues når de ikke får tak i råstoff fra havet
 - Hvordan skal landindustrien få tak i råstoff når fisken holdes utenfor auksjonene?
 - Hvordan skal kystsamfunnene skape innovasjon og utvikle nye verdikjeder basert på proteiner og annet råstoff når fisken bearbeides i Kina, Polen, etc..?

Infrastrukturen langs kysten

- Oslo har de siste tiår gjennomført en av verdens beste regionsutviklinger
 - Men har regionsbyggingen på Østlandet gått på bekostning av de andre distriktene og kysten?
- Det bygges ikke tog langsmed kysten
 - 30 mrd skal brukes på tog i neste års statsbudsjett
 - Infrastruktur for tog finansiert 100% statlig
 - Bør kystsamfunnene bli kompensert med «togavløsningsmidler»?
- Alle fly skal via Gardermoen
 - Trianglet Trondheim – Oslo – Bergen er i verdenstoppen når det gjelder kapasitet og dekning
 - Hvor blir det av kystrutene?

Befolkningsutviklingen i kystsamfunnene

Kjelder: SSB

9 av landets 125 minst sentrale kommunar i Møre og Romsdal

Sentralitet er eit omgrep som blir nytta til å forklare regionale variasjonar. Sentralitet handlar om avstand, kor lett eller vanskeleg tilgangen er til det meste av det ein treng i kvardagen; arbeidsplassar, skole, helsetenester, butikkar, kulturtilbod, naboar etc.

SSB lanserte i 2017 ein oppdatert sentralitetsindeks*. Denne utgjer også 60 prosent av Distriktsindeksen som sentrale myndigheiter nyttar for å vurdere distriktsutfordringane i kommunane.

Den nye sentralitetsindeksen tek utgangspunkt i om lag 13500 grunnkretsar som kommunane i landet er delt inn i. Indeksen er sett saman av to del-indeksar basert på:

– Talet på arbeidsplassar dei som bor i den enkelte grunnkretsen, kan nå med bil i løpet av 90 minutt.

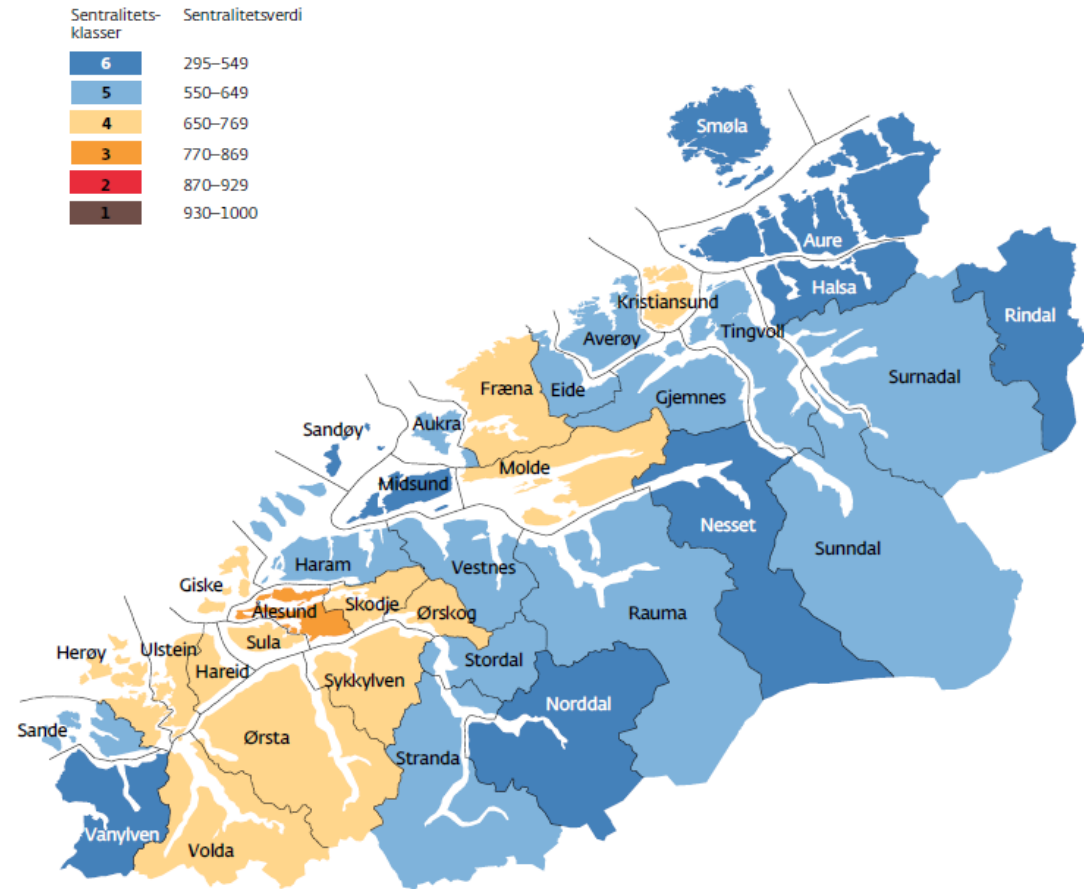
– Kor mange ulike typar servicefunksjonar (varer og tenester) dei som bur i den enkelte grunnkretsen, kan nå med bil i løpet av 90 minutt.

Tala blir vekta, slik at ein arbeidsplass eller servicefunksjon som ligg nær bustaden tel meir enn ein som ligg lengre borte. Den nye indeksen har verdiar frå 0 (berre teoretisk mogleg) til 1000 langs ein kontinuerleg skala. Desse verdiane er gruppert til seks nivå eller sentralitetsklassar.

Berre sju kommunar i landet hamnar på nivå 1 i 2017, det er Oslo og kommunar i nærleiken av hovudstaden inkludert Drammen. I desse kommunane bur 19,6 prosent av innbyggjarane i Noreg. Bergen, Trondheim og Stavanger kjem på nivå 2, i lag med 21 andre kommunar, også desse i hovudsak på Austlandet. Den einaste kommunen som får nivå 3 i Møre og Romsdal, er Ålesund. 63 andre kommunar i landet får same klassifiseringa. 13 kommunar i fylket hamnar på nivå 4, 13 er klassifisert til nivå 5 og ni er på nivå 6.

*Sjå nettsida: <https://www.ssb.no/befolkning/artikler-og-publikasjoner/ny-sentralitetsindeks-for-kommunene>

Kommunar i Møre og Romsdal etter sentralitetsindeks 2017

Så står vi ovenfor kystsamfunnets siste dans?

Opp til oss..